

4t
ESO

cat

Avaluació competències bàsiques
2012-2013

model 1

Govern
de les Illes Balears

Institut d'Avaluació i Qualitat
del Sistema Educatiu

Competència en comunicació lingüística

Llengua catalana

COMPRESIÓ ORAL

1. L'objectiu de l'autor del text és...

- A. fer una anàlisi científica dels arbres de les Balears.
- B. destacar els arbres més importants de les Balears i alguns dels animals i plantes que viuen en una determinada zona.
- C. detallar els perills que comporta per als humans la presència de la processionària dels pins.
- D. explicar detingudament les característiques dels ocells dels boscos de les Illes Balears.

2. D'acord amb el text...

- A. la figuera és un arbre present en totes les Balears.
- B. als illots més petits, hi trobam tot tipus d'arbres.
- C. la savina es troba principalment a Mallorca i Menorca.
- D. el garrover és especialment important a la Serra de Tramuntana.

3. De què s'alimenten les larves de processionària dels pins?

- A. De l'escorça seca dels pins.
- B. Dels trossos de pinyons que cauen en terra.
- C. De les fulles que s'han utilitzat per fer els nius.
- D. De la resina acumulada a les branques dels pins.

4. Quin és el millor moment per capturar la cuca peluda per combatre la plaga?

5. El text que has escoltat es...

- A. una narració.
- B. un text de divulgació.
- C. un relat de ciència ficció.
- D. un estudi d'alta investigació.

6. El text va adreçat a...

- A. experts en botànica.
- B. tècnics en ecologia i reciclatge.
- C. qualsevol persona interessada per temes de natura.
- D. persones aficionades als temes de ramaderia.

7. Quan l'autor del text parla d'"inquilins dels arbres" es refereix a...

EXPRESSIÓ ESCRITA

8. Cada any, al final de la temporada turística, es fa un estudi dels accidents i incidents que s'han produït al llarg de l'estiu a les platges de les Balears. Per tal de sensibilitzar la població juvenil dels perills que comporta la imprudència d'alguns banyistes, la Direcció General d'Emergències ha organitzat un concurs de redacció amb el lema "Cuida't a l'estiu".

A partir de la teva experiència i de les notícies que hagi pogut llegir o escoltar en els mitjans de comunicació, redacta un text (d'unes 125 paraules) en el qual analitzis els principals perills que es poden presentar a les platges i cales de les Illes i les imprudències més freqüents que cometten els banyistes que les freqüenten.

Abans de començar a escriure, pensa a ordenar mentalment les idees.

COMPRESIÓ ESCRITA

Agroturisme Sa Farigola

Sa Farigola és una finca agrícola de vuit hectàrees, típicament eivissenca, que es troba a la localitat de Sant Josep de sa Talaia, municipi situat al sud de l'illa d'Eivissa, en un entorn rural privilegiat.

TIPUS D'ALLOTJAMENT

L'agroturisme Sa Farigola disposa de tres apartaments amplis, perfectament equipats amb totes les comoditats: calefacció central, aire condicionat, TV via satèl·lit, frigorífic, cafetera i possibilitat de connexió a Internet (ADSL).

Camí des Vedrà Km 2,3
07839 Sant Josep de sa Talaia

Eivissa

Tel. 971 81 23 45

Fax 971 81 23 46

www.safarigola.com

GASTRONOMIA

Sa Farigola posa a la vostra disposició una gran varietat de menús casolans de la reconeguda dieta mediterrània, preparats pels propietaris amb els millors productes de la seva explotació i aprofitant al màxim els productes típics de l'illa. I, com cal esperar en una població de llarga tradició, podreu tastar el flaó elaborat tal com el feien els nostres avantpassats.

OFERTA COMPLEMENTÀRIA

Durant la vostra estada a Sa Farigola podeu realitzar una àmplia varietat d'activitats de temps lliure amb:

- Ramaderia autòctona.
- Cavalls, per als més experts, per realitzar passejades pels circuits marcats dins la finca.
- Bicicletes per conèixer els voltants més immediats de la finca.

ALTRES SERVEIS

A Sa Farigola, si és del vostre interès, us facilitam tota la informació i les ajudes necessàries per moure-us per tota l'illa: excursions atractives, visites culturals, lloguer de cotxes i d'embarcacions, obtenció d'entrades i/o permisos, etc.

TARIFES 2012*

CASA / APARTAMENT	de novembre a febrer	de març a maig	de juny a octubre	agost
MESTRAL (2 persones)	90 €	110 €	115 €	125 €
MESTRAL (4 persones)	110 €	135 €	138 €	150 €
GREGAL (2 persones)	90 €	110 €	115 €	125 €
GREGAL (4 persones)	110 €	135 €	138 €	150 €
MIGJORN (4 persones)	130 €	140 €	150 €	165 €
MIGJORN (5 persones)	140 €	150 €	160 €	175 €
LLEVANT (4 persones)	130 €	140 €	150 €	165 €
LLEVANT (5 persones)	140 €	150 €	160 €	175 €
HABITACIÓ DOBLE	90 €	95 €	98 €	100 €

* Aquesta tarifa inclou només l'allotjament i el servei de neteja bàsic. El servei de menjador i els altres serveis complementaris tenen unes tarifes que estan exposades al centre de recepció, a la pàgina web de l'establiment i als fullets explicatius promocionals.

9. Quina d'aquestes activitats no s'ofereix a la finca Sa Farigola?

- A. Visites culturals.
- B. Excursions per l'illa.
- C. Passejades amb cavall i excursions amb bicicleta.
- D. Cursos de natació a la piscina i elaboració de formatge.

10. Explica la raó per la qual la informació referida als preus ve presentada en una graella?

11. Quan en el text es parla d'“un entorn rural privilegiat” es refereixen a...

- A. la qualitat de les instal·lacions de l'habitatge rural.
- B. la qualitat paisatgística i agrícola de la zona on està ubicat l'agroturisme.
- C. la bona disposició dels habitants del poble més pròxim a l'agroturisme Sa Farigola.
- D. la gran quantitat d'activitats de lleure i esbarjo que ofereix aquest agroturisme.

12. Què s'entén en el text per “oferta complementària”?

- A. L'oferta hotelera pròxima a l'agroturisme.
- B. Les ofertes econòmiques especials de la temporada.
- C. Els suplementos que s'han de pagar si es volen fer activitats extremes.
- D. Les activitats de temps lliure que es poden realitzar a la finca o als voltants.

13. Quina de les afirmacions següents no concorda amb el text?

- A. Els principis de la dieta mediterrània són presents en l'elaboració dels plats.
- B. Els productes típics de l'illa són molt aprofitats per elaborar els plats dels menús.
- C. Els menús casolans que s'ofereixen a l'agroturisme són elaborats a partir d'ingredients ecològics.
- D. La cuina de Sa Farigola ve representada per una gran varietat de menús casolans.

14. Assenyala l'afirmació que es correspon amb la informació del text.

- A. Els turistes s'encarreguen de la neteja del seu apartament.
- B. A l'apartament Llevant, es mantenen els mateixos preus de novembre a maig.
- C. Per trobar més informació sobre serveis complementaris i tarifes es pot consultar la pàgina web.
- D. A Sa Farigola s'han de compartir els apartaments en el cas de no arribar a ser quatre persones.

15. Amb quina finalitat s'utilitza l'asterisc a l'apartat "Tarifes 2012" del text?

- A. Perquè el text resulti més atractiu al lector.
- B. Per donar a conèixer una informació poc important.
- C. Per destacar visualment el que s'explica a continuació.
- D. Per fer un aclariment referit a la informació donada o per afegir informació.

Les platges de les Illes Balears

Emergències recomana prudència a les platges davant l'increment de l'afluència de banyistes

Les inspeccions que la Direcció General d'Emergències du a terme cada estiu a les nostres platges han posat de relleu un destacat augment del grau d'ocupació dels arenals i les zones costaneres, cosa que podria comportar un canvi en la catalogació del nivell de risc d'algunes platges.

Els nivells de risc vénen determinats principalment per l'afluència de banyistes, ja que les estadístiques posen de relleu que com més usuaris tenen les platges, més nombre d'incidents s'hi registren. Així, en aquests moments existeixen a l'arxipèlag 254 platges de risc baix, 81 de risc mitjà i 40 de risc alt.

Segons la catalogació de platges, els arenals verges i amb poca afluència de visitants tenen un risc baix. N'hi ha 139 a Mallorca, 54 a Menorca, 42 a Eivissa i 19 a Formentera.

D'altra banda, les platges de nivell mitjà es caracteritzen per ser accessibles, per estar dotades parcialment de serveis, per no estar integrades en nucli urbà i per estar vigilades. N'hi ha 34 a Mallorca, 19 a Menorca, 26 a Eivissa i 2 a Formentera.

Les platges de risc alt —amb el nombre més elevat de visitants— tenen accessibilitat total, dotació completa de serveis i vigilància i estan integrades en nucli urbà. Són 36 a Mallorca, 1 a Menorca, 2 a Eivissa i 1 a Formentera.

Així mateix, existeixen altres platges amb riscos derivats dels corrents marins, no sempre freqüentades. En total són 13 a Balears, de les quals 6 es localitzen a Menorca, 4 a Eivissa i 3 a Mallorca.

Davant la major afluència de banyistes, d'embarcacions i d'elements d'oci aquàtic, des d'Emergències es recomana als usuaris que ocupen les nostres platges que siguin més prudents. En aquest sentit, es vol incidir especialment en els consells d'autoprotecció, que es poden consultar a la pàgina web d'Emergències 112 (<http://112ib.caib.es>). Especialment, es recorda que els accessos de les embarcacions han de ser sempre pels canals abalisats i que aquestes s'han d'ubicar sempre fora de la zona de bany, per evitar accidents. En relació amb aquest tema, s'ha de remarcar que durant el mes de juliol, el SEIB 112 ha detectat 48 incidents relacionats amb embarcacions varades dins zones de bany a les platges de tot Balears.

De la mateixa manera, s'insisteix una vegada més en la necessitat de fer cas a les indicacions que els responsables de seguretat de les platges fan per mitjà de les banderes informatives i les ordres directes, en relació amb la perillositat del bany.

Finalment, també s'incideix en les recomanacions bàsiques per evitar accidents greus per efectes de l'exposició abusiva al sol i altres pràctiques perilloses.

<http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do>
(adaptació)

16. Quina d'aquestes frases dóna una informació errònia respecte del contingut del text?

- A. L'exposició abusiva al sol no es considera una pràctica de risc.
- B. Les platges de les Illes Balears es cataloguen en funció del seu nivell de risc.
- C. Els nivells de risc de les platges es calculen a partir de l'afluència de visitants i de l'existència de corrents marins.
- D. L'increment del nivell d'ocupació de les platges pot comportar un canvi en la catalogació del nivell de risc d'aquestes.

17. De quina manera, segons el text, els responsables de la seguretat a les platges duran a terme les indicacions en relació amb la perillositat del bany?

- A. Amb senyals acústics.
- B. Amb unes balises col·locades a la costa.
- C. Amb cartells col·locats estratègicament.
- D. Per mitjà de les banderes informatives i ordres directes.

18. En quins paràgrafs del text es fa referència a les característiques de les platges segons el tipus de risc i els corrents marins?

- A. Només en el segon paràgraf.
- B. En el primer i el darrer paràgraf.
- C. Del paràgraf tercer fins al sisè, ambdós inclosos.
- D. Del primer paràgraf al tercer, ambdós inclosos.

19. Quina funció té la frase situada just davall del títol del text?

- A. Millorar la presentació de la informació.
- B. Destacar el missatge que es vol transmetre.
- C. Expressar una opinió crítica de l'autor del text.
- D. Reduir l'espai en blanc entre el títol i el text pròpiament dit.

20. En el text es recomana la pàgina (<http://112ib.caib.es>) per trobar informació sobre...

- A. el nivell de risc de totes les platges de les Illes Balears.
- B. la normativa bàsica per evitar accidents.
- C. les dates de les diferents inspeccions de la Direcció General.
- D. els consells d'autoprotecció en què vol incidir Emergències.

21. Escriu un altre títol per a aquest text, d'acord amb el contingut.

22. El que pretén, bàsicament, l'autor d'aquest text és...

- A. recomanar als banyistes les platges més segures.
- B. recordar que les embarcacions tenen prohibida l'entrada a les platges.
- C. explicar com es fa la catalogació de les platges i fer recomanacions bàsiques per evitar-hi accidents.
- D. explicar quina és la tasca principal de la Direcció General d'Interior i Emergències.

La calor i les persones*

Quan les temperatures són anormalment altes, la calor excessiva pot ser un perill per a la salut. Les temperatures molt extremes i l'excés de calor provoquen una pèrdua de líquids i de sals minerals (clor, potassi, sodi, entre d'altres) necessaris per a l'organisme. Aquest fet pot agreujar una malaltia crònica o provocar deshidratació i esgotament. Si l'exposició a temperatures tan elevades es perllonga, es pot patir un cop de calor, que és una situació que pot acabar sent greu.

— Quins són els símptomes del cop de calor?

— Els principals símptomes són una temperatura molt alta, mal de cap, nàusees, set intensa, convulsions i somnolència o pèrdua de coneixement. En aquest cas, s'ha de traslladar la persona a un lloc més fresc, se li ha de donar aigua, se l'ha de ventar i s'ha d'avisar urgentment els serveis d'emergències (**112**), si no millora.

— Què s'ha de fer en el cas que arribi una onada de calor?

— S'ha de diferenciar el que s'ha de fer a casa del que s'ha de fer al carrer. A casa, les recomanacions serien les següents: tancar les persianes de les finestres on toca el sol directament durant el dia; obrir les finestres de casa per refrescar-la durant la nit; habitar les estances més fresques; refrescar-se sovint amb dutxes o tovalloles amarades d'aigua...

D'altra banda, al carrer, s'ha d'evitar el sol directe. Per això, s'ha de dur una gorra o un capell; utilitzar roba lleugera, de colors clars i que no sigui ajustada; procurar caminar per l'ombra; estar davall un para-sol quan som a la platja i descansar en llocs frescos del carrer o en espais tancats que estiguin climatitzats. És necessari beure molta d'aigua i s'ha d'anar alerta en els trajectes amb cotxe durant les hores de més sol i mai no s'hi ha de deixar els infants o persones fràgils amb les finestres tancades.

– **I respecte de l'activitat física, s'han de prendre precaucions?**

– Sí, s'ha d'evitar sortir a les hores del migdia i s'han de reduir les activitats intenses. També s'ha de recordar que s'ha de beure aigua i suc de fruita, fins i tot, sense tenir set. Tampoc s'ha d'oblidar que no s'han de prendre begudes alcohòliques i que s'han d'evitar els menjars molt calents i els que aporten moltes calories.

– **Quines són les persones que tenen més risc de patir un cop de calor?**

– Les persones més vulnerables serien les més grans de setanta-cinc anys, les persones amb determinades circumstàncies socials (viure soles, pobresa, etc.), persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat o autocura, les persones que realitzen un activitat física intensa i els bebès. També, podríem afegir les persones amb malalties cròniques i les que prenen medicaments especials (tranquil·litzants, antidepressius, diürètics...).

* Entrevista a Albert Pou, metge internista de reconegut prestigi que ha elaborat nombrosos estudis sobre els efectes de la calor en les persones.

23. D'acord amb el text que acabes de llegir, quan s'ha d'avisar el Servei d'Emergències?

- A. Sempre que arribi una onada de calor.
- B. En el cas que la persona afectada per un cop de calor no millori, després del tractament bàsic recomanat.
- C. Sempre que la persona que ha patit un cop de calor sigui un bebè menor de sis mesos o un ancià de setanta-cinc anys.
- D. No és necessari avisar el Servei d'Emergències en cap cas.

24. Quines pèrdues provoquen les temperatures extremes i l'excés de calor en l'organisme?

25. Quan en el text es parla de persones vulnerables es fa referència...

- A. únicament als ancians que viuen sols.
- B. especialment a les persones que prenen antidepressius.
- C. a aquelles persones que tenen sovint pèrdues de líquids i de sals minerals necessaris per a l'organisme.
- D. a les persones que per les seves circumstàncies especials (de salut, d'edat) estan més indefenses davant la calor.

26. Quines altres expressions s'utilitzen en el text per referir-se a les temperatures altes?

27. Una paraula contrària d'"agreujar" seria...

- A. produir.
- B. millorar.
- C. complicar.
- D. empitjorar.

28. A partir de la informació del text, quin dels enunciats següents es correspon amb el significat de la paraula “síntoma”?

- A. Estat de salut que presenten les persones especialment vulnerables.
- B. Malaltia produïda per la falta de vitamines i minerals imprescindibles.
- C. Canvi perceptible en el cos o en les seves funcions revelador d’una malaltia o d’una fase d’una malaltia.
- D. Conseqüència de l’excés d’activitat física en una persona no habituada a la pràctica contínua de l’esport.

29. En la frase “Entrevista a Albert Pou, metge internista de reconegut prestigi que ha elaborat nombrosos estudis sobre els efectes de la calor en les persones”, quina funció tenen les paraules escrites a partir de la coma?

- A. Una funció explicativa.
- B. Una funció exclamativa.
- C. Una funció representativa.
- D. No tenen una funció especial.